

ใจรัก อกนอ...นะพ่อ

โดย ปริญญา นิจถาวร
สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ใคร นอ รักเรา ทำดี...
ใคร นอ มรกินี่ ไม่มื่อมดกลาง...
ใคร นอ รักเราใช้พี่งูมการ...
รักกันไม่หน่าย มีติดทำลาช ใคร นอ...

ทุกครั้งที่ได้ยินเพลง “ใครนอ” หลายคนระลึกถึงความรักและพระคุณของพ่อและแม่ที่มีต่อครอบครัวและต่อลูกทุกคน แต่หลายครั้งเมื่อเราพูดถึงครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว เรามักพูดถึงบทบาทของแม่เป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่จริงพ่อและแม่ต่างมีความสำคัญต่อสัมพันธ์ภาพของครอบครัวไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยเฉพาะ “พ่อ” ซึ่งนอกจากจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัวในเรื่องของการสร้างฐานะความมั่นคงของครอบครัวแล้ว พ่อยังเป็นบุคคลสำคัญของครอบครัวในการสร้างความรัก ความสัมพันธ์ ความอบอุ่นของครอบครัว และมีความสำคัญต่อชีวิตและการเจริญเติบโตของลูก

“พ่อ” บุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อครอบครัว

ความสำคัญของความใกล้ชิดของ “พ่อ” กับครอบครัวได้มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งพบว่าความใกล้ชิดของพ่อมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมากต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวและต่อชีวิตของลูกทั้งในเรื่องการเล่าเรียนของลูก การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมของลูก การที่ลูกมีความสามารถทางสังคม มีความสามารถในการควบคุมตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี และอื่นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของผลกระทบเชิงบวกที่เกิดจากความใกล้ชิดของพ่อที่มีต่อลูกและครอบครัว

ในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียนของลูก ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่พ่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียนของลูกเป็นประจำ จะมีผลการเรียนดีกว่า เด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรมากกว่า เด็กจะสนุกกับการไปโรงเรียน และเด็กมีโอกาที่จะสอบตกหรือถูกไล่ออกจากโรงเรียนน้อยกว่าเด็กที่พ่อไม่เข้าร่วม หรือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนน้อยกว่า (Nord, 1998: 98-121) และยังพบอีกว่าเด็กที่พ่อได้ทานอาหารร่วมกับเขา ได้ใช้เวลาว่างร่วมกัน หรือพ่อช่วยสอนอ่านหนังสือหรือสอนการบ้านอยู่เสมอ จะมีผลการเรียนดีกว่าเด็กที่พ่อไม่ได้ทำกิจกรรมดังกล่าวร่วมกับลูก (Cooksey and Fondell, 1996: 693-707)

ในเรื่องของพฤติกรรมและความสามารถของลูกพบว่า บทบาทของพ่อมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกในพฤติกรรมที่มีปัญหาของลูก ในแง่ที่ว่าพ่อที่ใกล้ชิดกับลูกจะมีผล

ความสำคัญและผลกระทบเชิงบวกของความใกล้ชิดของพ่อกับครอบครัว ทำให้การส่งเสริมครอบครัวให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้พ่อเข้ามาใกล้ชิดกับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่มาของโครงการ “ใกล้กันอีกนิด...นะพ่อ” ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันราชกุมาร (กระทรวงสาธารณสุข) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว

โครงการใกล้กันอีกนิด...นะพ่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว โดยการสร้างความตระหนักรู้ในความสำคัญของพ่อที่มีต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นแน่นแฟ้นในครอบครัว การนำเสนอแนวทางและตัวอย่างที่พ่อสามารถมีกิจกรรมที่ใกล้ชิดและสร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัวได้ด้วยตนเอง และการสร้างแรงบันดาลใจแก่พ่อในการเป็นผู้นำความสุขและความอบอุ่นมาสู่ครอบครัว ซึ่งความสำเร็จของโครงการฯ ขึ้นอยู่กับการสื่อสารเนื้อหาในการรณรงค์ตามโครงการฯ ไปยังพ่อในทุกครอบครัวทั่วประเทศ และการสร้างการมีส่วนร่วมของพ่อในการใช้เวลาร่วมกับครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว และการสื่อสารที่ดีในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิดและสัมพันธภาพที่อบอุ่นแน่นแฟ้นในครอบครัว

ในการสื่อสารเนื้อหาการรณรงค์ไปยังพ่อทั่วประเทศ โครงการใกล้กันอีกนิด...นะพ่อ ได้สร้างการรับรู้ของพ่อผ่านการสื่อสารสาธารณะทางสื่อสารมวลชน ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่วันพ่อ (วันที่ 5 ธันวาคม 2552) โดยสื่อที่ดำเนินการ ได้แก่ การเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อประชาสัมพันธ์ไปยังชุมชนต่างๆ ได้แก่ ปฏิทิน โปสเตอร์ เสือยืด การพัฒนาและเผยแพร่เนื้อหาวิชาการในรูปแบบคู่มือ หรือ How To สำหรับคุณพ่อในการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิดและสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว การผลิตและเผยแพร่สารคดีสั้นเกี่ยวกับบทบาทของพ่อทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุ และการเปิดตัวภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพ่อกับลูกซึ่งผลิตโดยบริษัทผลิตภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงของประเทศ

ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพ่อในการใช้เวลาและการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว รวมถึงการสื่อสารที่ดีในครอบครัวนั้น สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทั้ง 75 จังหวัด จะร่วมมือกับศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดต่างๆ จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องครอบครัวขึ้นในชุมชน เพื่อเป็นเวทีให้ครอบครัวได้ร่วมกันทบทวนประเด็นสัมพันธภาพ

ในครอบครัวและความใกล้ชิดของพ่อกับครอบครัว และร่วมกันค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาคู่สมรส และร่วมดำเนินกิจกรรมในการเสริมสร้างความใกล้ชิดและสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัว โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งมีส่วนร่วมซึ่งมีอาสาสมัครพัฒนาครอบครัวของแต่ละชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน ซึ่งอาสาสมัครพัฒนาครอบครัวดังกล่าวจะได้รับการแนะนำและสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องครอบครัวจากวิทยากรตามโครงการครอบครัวเข้มแข็งของสถาบันรักลูกและมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว จึงเป็นที่คาดหวังว่าทั้งการสื่อสารสาธารณะในวงกว้างผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของครอบครัวในชุมชน จะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้โครงการ “ใกล้กันอีกนิด...นะพ่อ” สามารถเสริมสร้างความใกล้ชิดของพ่อและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวให้เพิ่มมากขึ้น และเสริมสร้างพลังและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในครอบครัวให้เกิดขึ้นในสังคมไทยต่อไป

สรุป

โครงการใกล้กันอีกนิด...นะพ่อ เป็นหนึ่งในมาตรการส่งเสริมสถาบันครอบครัวที่ดำเนินการในปี 2553 ซึ่งเป็นการต่อยอดการทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โครงการพาลูกจูงหลานเข้าวัด/เข้าโบสถ์/เข้ามัสยิด และการทำงานด้านครอบครัวที่หน่วยงานภาคีเครือข่ายได้ร่วมกันขับเคลื่อนอยู่ในพื้นที่ ซึ่งแม้ว่าความสำเร็จของโครงการฯ ยังจะต้องประเมินกันในระยะต่อไป แต่ความก้าวหน้าที่มีผลได้ คือ ความร่วมมือและผลสนใจของบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายที่มีความตั้งใจร่วมกันในการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

- Amato, Pual R. and Fernando Rivera. 1999. Paternal Involvement and Children's Behavior Problems. Journal of Marriage and the Family (Vol.61).
- Cooksey, Elizabeth C. and Michallem M. Fondell. 1996. Spending Time with His Kids: Effects of Family Structures on Father's and Children's Lives. Journal of Marriage and the Family (Vol. 58).
- Esterbrooks, M. Ann and Wendy Goldberg. 1984. Toddler Development in the Family : Impact of Father Involvement and Parenting Characteristics. Child Development (Vol.55).
- Forehand, Rex. and S. Nousianen. 1993. Maternal and Paternal Parenting: Critical Dimension in Adolescent Functioning. Journal of Family Psychology (Vol.7).
- Nord, Christine Windquist. 1998. Student Do Better When Their Fathers are involved at School. Washington D.C.: U.S. Department of Education.